

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllivs Cicero Mannvcciorvm Commentariis Illvstratvs antiquaeq. lectioni restitutus

Continens Orationum Volumen Primum

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1583

In Librvm II Actionis II Ciceronis In Verrem Qvi De Ivrisdictione Inscritbitvr
Pavlli Manvtii Commentariivs

[urn:nbn:de:gbv:45:1-764059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-764059)

IN LIBRUM II ACTIONIS II

CICERONIS . IN . VERREM

QVI . DE . IURISDICTIONE . INSCRIBITVR

PAVLLI . MANVTII

COMMENTARIVS

TOTA praeturae Siciliensis accusatio quattuor criminum genera complectitur, de iurisdictione, de frumento, de signis, de supplicijs: quae quattuor sequentibus distributa libris, argumento non indigent: nisi si quis singulas cuiusque partes, quae permultae sunt, eiusdem tamen generis omnes, hic uelit exponere. quod hominis otio, & litteris abutentis esse uideretur. itaque explanationem aggre diemur, & eo quidem consilio, ut, in locis tantum difficilioribus immorantes, breuitatem, quantum licebit, more ueterum interpretum sequamur.

EXPLANATIO

M. TVLLII. CICERONIS ACTIONIS. II. IN. C. VERREM

LIBER. II

ORATIO. VII

MVLTA mihi necessario, iudices, praetermittenda sunt, ut possim aliquando de iis rebus, quae meae fidei commissae sunt, dicere. recepi enim causam Siciliae, ea me ad hoc negotium provin-

cia attraxit. ego tamen, hoc onere suscepto, & recepta causa Siciliensi, amplexus animo sum aliquanto amplius. suscepi enim causam totius ordinis: suscepi causam populi R. quod putabam tum denique recte iudicari posse, si non modo reus improbus adduceretur, sed etiam diligens, & firmus accusator ad iudicium ueniret. quo mihi maturius ad Siciliae causam ueniendum est, relictis ceteris eius furtis, ac flagitijs: ut & iuribus quam integerrimis agere, & ad dicendum temporis satis habere possim. atque adeo, ante quam de incommodis Siciliae dico, pauca mihi uidentur esse de provinciae dignitate, metustate, utilitate dicenda. nam, cum omnium sociorum prouinciarumq. rationem diligenter habere debetis: tum praecipue Siciliae, iudices, plurimis, iustissimis, de causis: primum, quod omnium nationum exterarum princeps Sicilia se ad amicitiam, fidemq. populi R. applicuit: prima omnium, id quod ornamentum imperij est, prouincia est appellata: prima docuit maiores nostros, quam praeclarum esset exteris gentibus imperare: sola fuit ea fide, beneuolentiaq. erga populum R. ut ciuitates eius insulae, quae semel in amicitiam nostram uenissent, numquam postea deficerent, pleraeque autem, & maxime illustres in amicitia perpetuo manerent. itaque maioribus nostris in Africa ex hac prouincia gradus imperij factus est. neque enim tam facile opes Carthaginis tanta concidissent, nisi illud & rei frumentariae subsidium, & receptaculum classibus nostris pateret. quare P. Africanus, Carthagine deleta, Siculorum urbes signis, monumentisq. pulcherrimis exornauit, ut, quos uictoria populi R. maxime lactari arbitrabatur, apud eos monumenta uictoriae plurima collocaret. denique ille ipse M. Marcellus, cuius in Sicilia uirtutem hostes, misericordiam uicti, fidem ceteri Siculi perspexerunt, non solum socijs in co bello consuluit, uerum etiam superatis hostibus temperauit, urbem pulcherrimam Syracusas, quae cum manu munitissima esset, tum loci natura terra, ac mari clauderetur, cum ui consilioq. cepisset, non solum incolumem passus est esse, sed ita reliquit ornatam, ut esset idem monumentum uictoriae, mansuetudinis, continentiae; cum homines uiderent, & quid expugnasset, & quibus pepercisset, & quae reliquisset. tantum ille hominem Siciliae habendum putauit, ut ne hostium quidem urbem ex sociorum insula tollendam arbitrareretur. itaque ad omnes res Siciliae prouincia semper usi sumus: ut, quidquid ex sese posset efferre, id non apud eos nasci, sed domi nostrae conditum putaremus. Quando illa frumentum, quod deberet, non ad diem dedit? quando id, quod opus es-

se putaret, non ultero pollicita est? quando id, quod imperaretur, recusauit? itaque ille M. Cato sapiens cellam penariam reip. nostrae, nutricem plebis Romanae Siciliam nominauit. nos uero experti sumus Italico maximo difficillimoq. bello, Siciliam nobis non pro penaria cella, sed pro aerario illo maiorum uetere, ac referto fuisse. nam sine ullo sumptu nostro, corijs, tunicis, frumentoq. suppeditato, maximos exercitus nostros uestiuit, aluit, armauit. Quid illa, quae forsitan ne sentimus quidem, iudices, quanta sunt? quod multis loeupletioribus ciuibus utimur: quod habent propinquam, fidem, fructuosamq. prouinciam, quo facile excurrant, ubi libenter negotium gerant: quos illa partim mercibus suppeditandis cum quaestu, compendioq. dimittit, partim retinet, ut arare, ut pascere, ut negotiari libeat, ut denique sedes, ac domicilium collocare. quod commodum non mediocriter populi R. est, tantum ciuium R. numerum tam prope ab domo, tam bonis fructuosisque rebus detineri. Et, quoniam quasi quaedam praedia populi R. sunt uectigalia nostra, atque prouinciae; quemadmodum propinquis uos uestris praedijs maxime delectamini, sic populo R. incunda suburbanitas est huiusce prouinciae. Tam uero hominum ipsorum, iudices, ea patientia, uirtus, frugalitasq. est, ut proxime ad nostram disciplinam, illam ueterem, non hanc, quae nunc increbuit, uideantur accedere. nihil ceterorum simile Graecorum, nulla desidia, nulla luxuria: contra summus labor in publicis, priuatisq. rebus, summa parcimonia, summa diligentia. Sic porro nostros homines diligunt, ut his solis neque publicanus, neque negotiator odio sit. Magistratum autem nostrorum iniurias ita multorum tulerunt, ut numquam ante hoc tempus ad aram legum praesidiumq. uestrum publico consilio confugerint. tamen si illum annum pertulerant, qui sic eos affligerat, ut salui esse non possent, nisi C. Marcellus, quasi aliquo fato, uenisset; ut bis ex eadem familia salus Siciliae constitueretur; postquam M. Antonij infinitum imperium senserant. sic a maioribus suis acceperant, tanta populi R. in Siculos esse beneficia, ut etiam iniurias nostrorum hominum perferendas putarent. in neminem ciuitates ante hunc testimonium publice dixerunt. hunc denique ipsum pertulissent, si humano modo, si usitato more, si denique uno aliquo in genere peccasset. sed, cum perferre non possent luxuriam, crudelitatem, auaritiam, superbiam; cum omnia sua commoda, iura, beneficia senatus populusq. R. inuis scelere, ac libidine perdidissent: hoc statuerunt, aut istius iniurias per uos ulcisci, & persequi, aut, si uobis indigni essent nisi, quibus opem auxiliumq. ferretis, urbes, ac sedes suas relinquere, quandoquidem iam ante istius iniurijs ex agitati reliquissent. hoc consilio a L. Metello legationes uniuersae petierunt, ut quamprimum isti succederet: hoc animo toties apud patrones